

Toekomstplan

Bestemming en invulling 7 digitale informatiezuilen
Gemeente Waadhoeke

30 maart 2021

Datum:

30 maart 2021

Opdrachtgever:

Gemeente Waadhoeke

Schrijver:

Marketing Crew

Voorwoord

Gemeente Franekeradeel schonk haar inwoners in 2017 een interactief cadeau. Zeven digitale zuilen, waarvan zes stuks met een bankje. Bedoeld voor inwoners, maar vooral ook voor fietsers en wandelaars. Om hun verblijf in de voormalige gemeente Franekeradeel net even iets makkelijker te maken.

Anno 2021 hebben we opnieuw naar het cadeau gekeken, met andere ogen. Waar zou toerisme en recreatie het meeste mee gebaat zijn en hoe komen de zuilen hierbij het beste tot hun recht?

Graag bedanken we de dorpsbelangen, ICIT, Stichting Frjentsjer Keatsstêd 2018, Klankbordgroep 'St. Anna, dorp van Rembrandt & Saskia' voor hun medewerking en natuurlijk bedanken we gemeente Waadhoeke voor de opdracht.

We hopen dat dit toekomstplan gemeente Waadhoeke mogelijkheden biedt om een goede beslissing te nemen over de toekomst van de zuilen.

Marketing Crew

Jan Hoogland

Inhoudsopgave

1. Inleiding	p. 5
2. Opdracht	p. 6
a. Aanleiding	p. 6
b. Omschrijving	p. 7-8
c. Kader	p. 9
3. Methode	p. 10 - 12
4. Scenario's	p. 13 - 21
5. Advies	p. 22 - 25

Bijlagen:

A. Gespreksverslagen

1. Stichting Frjentsjer Keatsstêd
2. Klankbordgroep 'St. Anna, dorp van Rembrandt & Saskia'
3. ICIT
4. Dorpsbelang Hitzum
5. Dorpsbelang Tzummarum-Firdgum
6. Dorpsbelang Zweins
7. Dorpsbelang Herbaijum

B. Kostenoverzicht

1. Inleiding

Gemeente Waadhoeke wil zo snel mogelijk een besluit nemen over de toekomst van de zeven digitale informatiezuilen (hierna: zuil/zuilen) die de voormalige gemeente Franekeradeel aan hen heeft geschonken. Om hier een goed besluit over te kunnen nemen heeft gemeente Waadhoeke aan Marketing Crew gevraagd een toekomstplan op te stellen, bestaande uit in ieder geval de onderdelen:

- Beargumenteerd advies voor behoud, verkoop of verplaatsing
- Kostenraming betreffende beheer en onderhoud, mogelijke verplaatsing zuil, kosten koppeling techniek zuilen aan toeristische websites
- Gespreksverslagen betrokken partijen

Allereerst zullen we de opdracht omschrijven. Hierbij streven we ernaar een beeld te schetsen van de aanloop van het zuilenproject tot dit moment om vervolgens het kader te beschrijven waarbinnen wij de opdracht hebben uitgevoerd.

Hierna benoemen we de mogelijke scenario's met bijbehorende voordelen en nadelen. Na de scenario's geven we advies.

2. Opdracht

A. Aanleiding

Het begin

De gemeenteraad van de voormalige gemeenteraad Franekeradeel heeft in 2017 € 175.000 beschikbaar gesteld voor de aanschaf, invulling en installatie van zeven informatiezuilen als afscheidscadeau van de gemeente Franekeradeel aan de inwoners van Franekeradeel. Bij zes van zeven de zuilen is ook een zitgelegenheid geplaatst in de vorm van een bankje. Dit bankje bevat een stalen element dat gesneden is in het contour van de voormalige gemeente Franekeradeel. De locatie waar geen bankje is geplaatst is de locatie in het centrum van Franeker. Ook beschikken de zes locaties buiten het centrum van Franeker op een oplaadmogelijkheid van elektrische fietsen.

Werkgroep

Er is destijds een werkgroep geformeerd die heeft gezorgd voor de bestemming, invulling en organisatie rondom de plaatsing van de informatiezuilen. In deze werkgroep zaten vertegenwoordigers van de gemeenteraad (gemeente Franekeradeel), bestuursleden van dorpsbelangen (Sexbierum-Pietersbierum), ondernemers, een wethouder (gemeente Franekeradeel) en de burgemeester (gemeente Franekeradeel).

De werkgroep heeft de locaties bepaald. De keuze van de locaties is gebaseerd op de aanwezigheid van knooppunten van (fietsroutes).¹

Locaties

1. Turfkade (centrum Franeker)
2. Getswerterdyk richting Sexbierum
3. Hitzum
4. Herbaijum
5. Tzummerweg Franeker
6. Tzummarum
7. Zweins

---

¹ Verslag overleg Cadeau commissie Franekeradeel

Ontwikkeling

De enige data die bekend is over het gebruik van de zuilen is dat er in 2019 278 keer een fietsroute is gedownload vanuit de zuilen. Het is niet bekend hoe vaak er fietsroutes in 2017 en 2018 zijn gedownload.

De zuilen zijn in december 2019 uitgezet. Hierbij zijn de computers uit de zuilen verwijderd. De reden hiervoor was dat gemeente Waadhoeke constateerde dat er verouderde informatie werd getoond en dat ze te maken hadden gehad met vandalisme.

Toekomstplan zuilen

De zuilen zijn sinds het uitzetten in december 2019 niet meer in gebruik genomen. Gemeente Waadhoeke wil nu een besluit nemen voor de toekomst van de zuilen. Om tot een goed besluit te komen heeft gemeente Waadhoeke Marketing Crew gevraagd een toekomstplan te schrijven.

B. Omschrijving

Gemeente Waadhoeke heeft Marketing Crew gevraagd een toekomstplan te schrijven met de volgende uitgangspunten²:

- Het advies sluit aan bij het actiepunt uit de nota Toerisme betreffende de informatiezuilen of er wordt beargumenteerd afgeweken
- Bij behoud van de zuilen worden ze in de nieuwe situatie ingezet voor vermarkting van onze regio. Hoofddoelgroep zijn toeristen en recreanten, oftewel bezoekers.
- Kaatsmuseum Franeker en Ondernemers Feriening St.Annaparochie (OFSA) is toegezegd dat ze een zuil mogen overnemen. Er moeten nog wel afspraken gemaakt worden over eventuele overnamekosten, lay-out en beheer en onderhoud.
- Voor de overige vijf zuilen staan vrijwel alle opties open: huidige locaties, verplaatsen en/of verkopen, welke content, wijze van beheer en onderhoud etc.

Beheer en onderhoud

- De eerder genoemde twee zuilen worden bij voorkeur qua uniformiteit wel betrokken bij de overige vijf wanneer het advies is de zuilen te behouden.
- De content op de zuilen is blijvend actueel
- Bij behoud van de zuilen is beheer en onderhoud structureel geregeld (incl. financiering)

---

² Bron: Opdrachtschrijving Toekomstplan informatiezuilen gemeente Waadhoeke

- De pc's worden gekoppeld aan de websites www.oudezee.nl, www.visitfriesland.nl en www.stervandeelfsteden.nl

Het toekomstplan moet in ieder geval bevatten:

Advies

Beargumenteerd advies om de informatiezuilen (uitgezonderd de toegezegde twee) te behouden, te verplaatsen of te verkopen. Bij de keuze voor behoud maken jullie inzichtelijk op welke wijze de zuilen in de nieuwe situatie een bijdrage gaan leveren aan de vermarkting van onze regio. Verder worden de beoogde locaties benoemd en wordt er geadviseerd over wijze van organisatie van het beheer (content) en onderhoud (techniek) van de informatiezuilen.

Kostenraming (structureel en/of incidenteel) betreffende;

- Beheer en onderhoud
- Mogelijke verplaatsing zuilen (met alle bijkomende kosten zoals aanleg elektriciteit etc)
- Kosten techniek koppeling zuilen aan voorgestelde websites

Gespreksverslagen

- Er vindt een verkennend overleg plaats met het kaatsmuseum en OFSA onder welke voorwaarden men de zuilen zou willen overnemen en welke verwachtingen zij hebben voor het deel beheer en onderhoud.
- Er vindt overleg plaats met de dorpsbelangen van Herbaijum, Hitzum, Sexbierum-Pietersbierum, Tzummarum-Firdgum en Zweins. Doel hiervan is hun wensen te inventariseren met betrekking tot de zuilen en te betrekken bij het uiteindelijke advies.
- Er vindt overleg plaats met ICIT over eerder gedane offerte aan de gemeente.

Overige informatie

Gemeente Waadhoeke heeft Marketing Crew de volgende informatie aangereikt om rekening mee te houden tijdens het schrijven van het plan:

- Beoogde recreatieve clusters met Toeristische Overstap Punten (TOP's). Het is de bedoeling dat bij elke TOP informatie op fysieke wijze wordt getoond.
- Themaroutes: Gemeente Waadhoeke geeft mee dat er mogelijk een kans voor de zuilen als middel voor de vermarkting van themaroutes in de gemeente.
- Er zijn eerder gesprekken geweest over mogelijke kosten van verplaatsing van de zuilen.

C. Kader

Het is Marketing Crew niet bekend of marktonderzoek ten grondslag ligt aan het besluit om te investeren in zeven informatiezuilen. Uit de gesprekken met de betrokken partijen bleek dit in ieder geval niet.

Uit de gesprekken blijkt niet dat er afspraken zijn gemaakt met welke partij dan ook over de doorontwikkeling van de zuilen. Bijvoorbeeld afspraken over het up tot date houden van de informatie (evenementen, nieuws), maar ook afspraken over onderhoud en wat te doen bij schade.

Inwoners

Alhoewel het toekomstplan bedoeld is om aan te sluiten op de nota recreatie en toerisme, zijn de zuilen in de basis wel bestemd als geschenk aan de inwoners van de voormalige gemeente Franekeradeel. In de scenario's die we schetsen zullen we ook rekening houden met de gevolgen die het scenario heeft voor hun situatie.

Bankjes

Het toekomstplan is bedoeld voor de zuilen, maar we zullen ook aangeven wat er met de bankjes kan gebeuren.

Zuilen verplaatsen

Uit de gesprekken met betrokken partijen blijkt geen enkel draagvlak voor het handhaven van de zuilen op de bestaande locaties. Bij het uitwerken van de scenario's nemen we het verplaatsen van zuilen op als uitgangspunt.

Kwaliteit zuilen

Uit de gesprekken met ICIT en Prestop blijkt dat er voorzieningen in de zuilen zijn gebouwd die ervoor zorgen dat ze bestand zijn tegen diverse weersinvloeden. Een voorbeeld hiervan is een verwarmingselement die ervoor zorgt dat de zuil op temperatuur blijft wanneer het vriest. Voor zover het ICIT bekend is zijn deze voorzieningen niet 'uitgezet', toen in december 2019 de computers uit de zuilen zijn verwijderd.

Wanneer het besluit wordt genomen om de zuil te verplaatsen, adviseert Prestop om de zuilen op te halen en op hun werkplaats te checken. Dit komt mede doordat de zuilen inmiddels bijna vier jaar oud zijn en anderhalf jaar uit staan.

3. Methode

Vooraf hebben we diverse vragen opgesteld voor de betrokken partijen. Dankzij antwoorden op deze vragen willen we elk scenario beoordelen op de volgende punten:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke
2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers
3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen
4. Borging beheer en onderhoud
5. Kosten en rendement

Toelichting beoordelingspunten:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke

Het belangrijkste punt is dat we willen kijken naar kansen die er liggen voor gemeente Waadhoeke om het toerisme en recreatie te bevorderen. We beschouwen de zuil hierbij als middel dat een bijdrage levert om deze kans te benutten.

Productontwikkeling op basis van beleving/verhalen

In actielijnen 2 en 3 van de Nota recreatie en toerisme gemeente staan actiepunten met hoge prioriteit. Het gaat hier over *Productontwikkeling op basis van beleving/verhalen*. Dit geldt zowel voor Franeker (actielijn 2) als het landschap (actielijn 3). Genoemd wordt dat ontwikkelingen zowel zichtbaar als *beleefbaar* moeten zijn.

Wanneer er voor wordt gekozen om de zuilen te behouden, adviseren wij om de zuilen in te zetten als middel voor deze actielijnen.

Voorwaarden:

- Er zijn duidelijke afspraken over het structureel vullen en het bijhouden van de content
- Men is in mindere mate afhankelijk van vrijwilligers die niet georganiseerd zijn in een werkgroep
- Het heeft een grote voorkeur dat de content interactief is (beleving) en geschikt is voor meerdere doelgroepen (jong en oud)

Algemene toeristische informatievoorziening

De zuilen werden in eerste instantie ingezet voor algemene informatievoorziening (nieuws en evenementen). We adviseren om deze informatievoorziening niet primair te gebruiken als invulling voor de zuilen. We verwachten en hebben de indruk dat bezoekers deze informatie met hun smartphone net zo goed kunnen vinden.

Het voordeel van dit advies is dat er minder content hoeft te worden bijgehouden en/of dat de afhankelijkheid van andere partijen (die content onderhouden) minder is.

2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers

Ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme zijn voor een groot deel afhankelijk van lokale initiatiefnemers. Verenigingen, stichtingen en ondernemers zorgen ervoor dat er activiteiten ontplooid worden, evenementen georganiseerd worden en verblijfsaccommodaties zijn. We kijken ook naar mogelijkheden waarbij de zuilen een stimulans kunnen zijn voor deze partijen.

3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen

Het oorspronkelijke plan was dat de zuilen een geschenk waren aan de inwoners. Hoewel het niet duidelijk is op welke wijze bewoners van de komst van zuilen zouden profiteren, blijft het wel een geschenk wat € 175.000 aan gemeenschapsgeld heeft gekost.

4. Borging beheer en onderhoud

De zuil bestaat uit hardware (de zuil zelf, een glasplaat en een computer) en software (app of cms). Beide zullen onderhouden moeten worden. Het type beheer (hoeveelheid en frequentie) van de getoonde informatie hangt af van het doel dat de zuil dient.

5. Kosten en rendement

In 2017 is er een investering gedaan door de voormalige gemeente Franekeradeel. In de scenario's kijken we niet alleen naar de kosten bij de scenario's, maar houden we ook rekening met de afschrijving en een desinvestering. We hebben ook een kostenoverzicht gemaakt met de kosten bij de verschillende scenario's.

Gespreksverslagen

De antwoorden die we hebben gekregen op de gestelde vragen zijn beschreven in de gespreksverslagen. Deze staan in de bijlage.

Opmerkingen bij gespreksverslagen:

- Een van de uitgangspunten was dat we zouden spreken met Ondernemers Feriening St. Annaparochie (OFSA) als partij aan wie is toegezegd dat ze een zuil mogen overnemen. Johannes Ebbens was voorgesteld als contactpersoon. Johannes Ebbens was inderdaad de juiste persoon om mee te spreken, maar dan wel als vertegenwoordiger van een werkgroep die een aanvraag heeft ingediend bij gemeente Waadhoeke rondom het thema Rembrandt en Saskia. OFSA is niet een ondernemersvereniging, maar een fonds dat het doel heeft *om activiteiten en evenementen die bijdragen aan het dorpse sociale leven financieel te steunen. Ervoor zorgen dat er genoeg te beleven valt en blijft in het dorp.*
- We hebben geen vertegenwoordiger gesproken van het dorpsbelang Sexbierum-Pietersbierum. Ze hebben de vraag wel uitgezet, maar konden in het korte tijdsbestek geen kandidaat vinden. Ze zijn nu van plan om de zuilen te bespreken tijdens hun maandelijkse bestuursvergadering op 6 april.

4. De scenario's

Vooraf

We hebben de scenario's verdeeld in cijfers en letters. De cijfers zijn de scenario's die betrekking hebben op de *bestemming* en de letters hebben betrekken op de *invulling*.

Scenario's bestemming zuilen

Scenario 1: De vijf zuilen verplaatsen naar centrale plekken in dorpskernen

Uit de gesprekken met dorpsbelangen blijkt dat partijen onbekend zijn met de zuil. Men geeft aan dat het dorp er niet veel vanaf weet. Als voornaamste reden wordt gegeven dat de zuilen te ver buiten het dorp zijn geplaatst. Ze zien dan ook liever dat de zuilen naar een centralere plek van het dorp wordt verplaatst. Qua informatie zouden ze dan graag zien dat er lokale informatie op getoond wordt. Zo zou het verhaal van Rienck Hemmema in Hitzum kunnen worden getoond en in Zweins het verhaal van de Kingma's. In Tzummarum denken ze eerder aan een plek bij Koehool, waar in het kader van het project Op Paad lâns it Waad een nieuwe dijkovergang wordt gerealiseerd. Als voorbeeld van een verhaal dat hier zou kunnen worden getoond wordt de Poedersramp genoemd. Bij dit scenario gaan we er vanuit dat de invulling van de zuilen hetzelfde blijft, maar dat er (door ICIT) enkele wijzigingen plaatsvinden (bijvoorbeeld het toevoegen van een video).

Beoordeling:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke: laag

In de dorpen zijn op dit moment geen concrete initiatieven bekend om verhalen te ontwikkelen die gericht zijn op toeristen en recreatie. We achten het dan ook niet waarschijnlijk dat er informatie op getoond kan worden die hoog scoort op beleving.

2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers: laag

Het gaat hierbij met name om het verplaatsen van de zuilen op verzoek van de inwoners. Er ligt geen initiatief aan ten grondslag om het toerisme en recreatie te bevorderen.

3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen: hoog

Vertegenwoordigers van dorpsbelangen gaven aan dat ze niet betrokken zijn bij de totstandkoming van de zuilen. Wanneer de zuilen in overleg met de

dorpsbelangen naar een door hun gewenste plek zou worden verplaatst, zou dit een positief signaal vanuit de gemeente richting de dorpen zijn.

4. Borging beheer en onderhoud: laag

In alle vijf gevallen zijn de dorpsbelangen afhankelijk van vrijwilligers. Een andere mogelijkheid hierbij is dat de zuil gebruikmaakt van het bestaande systeem. Belangrijk is dat er dan wel afspraken gemaakt worden met een partij die de informatie up-to-date houdt.

5. Kosten en rendement: laag/middel

In dit scenario hoeven de zuilen alleen te worden verplaatst. Qua invulling is er geen hoge investering nodig. Dit scheelt in de kosten. Maar waarschijnlijk levert dit niet het gewenste rendement op, omdat de zuil van zichzelf geen 'publiekstrekker' is en de zuil niet geplaatst wordt bij een bezienswaardigheid.

Scenario 2: Twee zuilen worden overgenomen door Stichting Frjentsjer Keatsstêd 2018 en stichting Rembrandt op het Bildt

Uit gesprekken met vertegenwoordigers van beide partijen blijkt dat ze al op zoek waren naar een mogelijkheid om beleving te creëren nabij een 'attractie'. Hierbij gaat het om de Van Harenskerk in Sint Annaparochie (hier zijn Rembrandt en Saskia getrouwd) en het Sjúkelân in Franeker, waar jaarlijks de PC plaatsvindt. Beide partijen constateren dat er jaarlijks regelmatig toeristen/recreanten/bezoekers bij de attracties staan, maar hier verder niets 'vinden'. Er zijn alleen statische elementen, zoals de twee torens in Franeker en het standbeeld in Sint Annaparochie. Zowel stichting Frjentsjer Keatsstêd 2018 en stichting Rembrandt op het Bildt wil bezoekers het verhaal van het kaatsen en Rembrandt op het Bildt laten beleven met behulp van een zuil.

Beoordeling:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke: hoog

Beide onderwerpen worden genoemd in de Nota recreatie en toerisme gemeente Waadhoeke als kansrijk onderwerp voor productontwikkeling met behulp van beleving/verhalen.

2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers: hoog

Beide partijen tonen initiatief om producten te ontwikkelen die bijdragen aan de bevordering van recreatie en toerisme. In eerste instantie ter bevordering van

het eigen onderwerp (kaatsen en het dorp Sint Annaparochie), maar het is waarschijnlijk dat dit ook waarde toevoegt aan de regio.

3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen: niet van toepassing

Wanneer deze zuilen niet uit een van de vijf dorpen gehaald worden is dit niet van toepassing.

4. Borging beheer en onderhoud: hoog en middel

Beide partijen stellen tijd en budget ter beschikking om structureel te zorgen voor content. Hoewel de werkgroep in Sint Annaparochie tijd en budget heeft gereserveerd voor communicatie, is dit in eerste instantie bestemd voor de ontwikkeling van een huisstijl en een nieuwe website. Ze hebben de wens uitgesproken om ook aan de slag te gaan met video's bijvoorbeeld.

5. Kosten en rendement: middel

Stichting Frjentsjer Keatsstêd 2018 geeft aan dat zij het logisch vinden dat het onderhoud van de zuil bij de gemeente Waadhoeke blijft. De zuil zou ook komen te staan in een openbare ruimte. Ook stellen zij als voorwaarde dat de gemeente zorg draagt voor de plaatsing en de voorzieningen rondom de plaatsing.

Stichting Rembrandt op het Bildt is in afwachting van het besluit rondom de projectaanvraag die zij hebben ingediend bij de gemeente. Zij hebben nog niet nagedacht over voorwaarden voor overname.

Scenario 3: alle zuilen worden verkocht

We hebben ICIT gevraagd een inschatting te maken van een verkoopprijs. Zij schatten dit in op een bedrag tussen de € 1.500,00 en € 2.500,00. Wanneer we uitgaan van een gemiddelde verkoopprijs (€ 2.000,00) zouden de zuilen € 14.000,00 op kunnen leveren. Hier komen dan nog wel diverse kosten bij:

- Afkoppelen zuilen
- Reparatiekosten scherm zuil Herbaijum (van deze is de glasplaat kapot)
- Eventuele reparatiekosten overige zuilen (wanneer de kwaliteit onvoldoende is)
- Herstellen locaties (elektra afsluiten, grond/bodem herstellen)

Beoordeling:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke: laag

De zuilen worden bij verkoop niet ingezet voor het bevorderen van toerisme/recreatie. Wel is het zo dat bij behoud sprake zal zijn van extra kosten. Het budget wat de gemeente hiervoor zou inzetten, zou voor een ander doeleinde kunnen worden ingezet. Het is echter niet waarschijnlijk dat men met dit budget eenzelfde vorm van productontwikkeling (investeringskosten digitale zuilen zijn hoog) kan realiseren.

2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers: laag

De twee partijen die een toezegging hebben gekregen zouden bij dit scenario op zoek gaan naar een andere manier om hun doel te behalen. Zij zullen dan te maken krijgen met veel hogere investeringskosten. Ook krijgen andere (toekomstige) initiatiefnemers met dit scenario geen kans op een interactief communicatiemiddel met lage investeringskosten.

3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen: laag

Uit de gesprekken met de dorpsbelangen blijkt dat men vindt dat de zuilen met de huidige bestemming en invulling geen waarde toevoegen en afbreuk doen op de plekken in het landschap. Ze vinden het logisch dat er een andere bestemming/invulling voor gezocht wordt, maar zouden het vreemd vinden wanneer de zuilen verkocht wordt. Er was een dorpsbelang bij die zei dat ze het vreemd zou vinden als de gemeente een cadeau aan de inwoners zomaar zou verkopen.

4. Borging beheer en onderhoud: niet van toepassing

5. Kosten en rendement: hoog en laag

De opbrengsten en kosten staan vermeld in het overzicht. Hoeveel er daadwerkelijk overblijft van de opbrengsten hangt af van meerdere factoren (o.a. kwaliteit zuilen), maar gemeente Waadhoeke hoeft niet meer te investeren in het verplaatsen, nieuwe software, begeleiding, contentcreatie en uren van ambtenaren rondom dit project.

We willen wel graag benoemen dat het rendement op de totale investering klein is. Zowel kostentechnisch als op het gebied van het imago van gemeente Waadhoeke.

Scenario 4: twee van de vijf zuilen worden verplaatst (Sjûkelân en Van Harenskerk), andere zuilen worden verkocht

Hierbij geldt dezelfde beoordeling als scenario 3, met als aanvulling:

De twee partijen (kaatsen en Rembrandt) krijgen in dit scenario op een laagdrempelige wijze een interactief digitaal informatiemiddel tegen lage investeringskosten. Qua verkoopprijs leveren de zuilen geen € 14.000,00 op, maar € 10.000,00.

Ook in dit scenario zullen alle zuilen voor onderhoud moeten worden gecheckt, ook de vijf die worden verkocht. Ook is het waarschijnlijk dat er aanpassingen in de software gedaan moeten worden, al hangt dit af van de specifieke eisen van de twee partijen. Uit de gesprekken blijkt dat ze in elk geval video's willen toevoegen. Deze functionaliteit kan op twee manieren worden toegevoegd, laagdrempelig en hoogdrempelig. Laagdrempelig wanneer ICIT een stukje maatwerk maakt voor de betreffende zuil en hoogdrempelig wanneer blijkt dat er toch een CMS ontwikkeld moet worden.

Scenario's invulling zuilen

Scenario A: Invulling zuilen met huidige content

Een van de twee redenen voor het uitzetten van de zuil was dat de getoonde informatie verouderd was. Er was geen partij verantwoordelijk voor het up-to-date houden van de content. Wanneer hier in de toekomst wel afspraken over gemaakt kunnen worden, beschikken de zuilen over juiste content. Hierbij willen we wel opmerken dat er het beste afspraken kunnen worden gemaakt met partijen die hier budget voor hebben, dus bij voorkeur niet met vrijwilligers. Met vrijwilligers is het afbreukrisico in onze ogen te groot en de kosten van de investering (herstel kapotte zuilen, verplaatsen, nieuwe locaties inrichten) te groot.

Beoordeling:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke: laag
Gezegd hebbende dat we niet over data beschikken die deze stelling onderbouwt, zijn wij van mening dat (basis) toeristische informatie niet de meest waardevolle invulling is van de zuilen. Bezoekers kunnen eenvoudig via hun telefoon dit soort informatie tot zich krijgen.
2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers: middel
Uit de gesprekken met de twee werkgroepen (stichting Frjentsjer Keatsstêd 2018 en stichting Rembrandt op het Bildt) blijkt dat zij in eerste instantie

content willen tonen die hoort bij hun hoofddoel. Op de tweede plek komt algemene (basis) informatievoorziening.

3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen: middel

Uit de gesprekken met dorpsbelangen blijkt dat (mede door de locatie buiten de dorpen) men weinig ervaring heeft met deze invulling van de zuilen.

4. Borging beheer en onderhoud: laag

Afhankelijk van afspraken met partijen die structureel (met behulp van budget) zorgen voor informatie die up-to-date is.

5. Kosten en rendement: hoog/middel

Hierbij hoeft geen nieuwe investering gedaan te worden in nieuwe software. ICIT heeft aangegeven dat met eenvoudige aanpassingen ook video's (door ICIT) kunnen worden toegevoegd. Er zal hierbij wel een oplossing moeten worden gezocht voor het up-to-date houden van content, wat mogelijk gepaard gaat met aanvullende kosten.

Scenario B: Invulling zuilen met nieuw te ontwikkelen CMS

Het is mogelijk om een CMS (systeem om informatie op de zuilen te plaatsen) te ontwikkelen waarmee elke werkgroep een eigen inlog krijgt. Zo kan iedere werkgroep de informatie erop plaatsen waarmee zij hun doel bereiken. Met ICIT is gesproken over het ontwikkelen van een dergelijk CMS waarbij partijen in ieder geval ook video's kunnen toevoegen. De kosten van het ontwikkelen van een dergelijk CMS schat ICIT in op een bedrag tussen de € 15.000,00 en € 35.000,00. Dit is afhankelijk van de eisen/wensen van de werkgroepen.

Wanneer er ook een koppeling gemaakt wordt met de database van Merk Fryslân, komt er naast de ontwikkeling van het CMS nog een bedrag bij. Dit bedrag hangt erg af van de aard van de koppeling die gemaakt moet worden met de database van Merk Fryslân.

Beoordeling:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke: hoog

Wanneer de werkgroep content ontwikkelt die bezoekers een verhaal laat beleven speelt men dankzij dit scenario direct in op de actielijnen vanuit de Nota recreatie en toerisme gemeente Waadhoeke.

2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers: hoog

Werkgroepen krijgen hiermee de gelegenheid om bezoekers hun verhalen te laten beleven op een wijze die ze zelf bepalen. Hiermee kunnen zij hun doelen bereiken.

3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen: middel

Wanneer besloten wordt om de zuilen naar een centrale plek binnen de dorpen te plaatsen, en er komt een nieuw CMS, wordt ook verwacht dat er een partij is die zorgt voor de invulling. Uit de gesprekken met dorpsbelangen blijkt dat zij hierbij afhankelijk zullen zijn van vrijwilligers.

4. Borging beheer en onderhoud: middel/laag

Stichting Frjentsjer Keatsstêd 2018 heeft aangegeven dat ze hier budget voor hebben.

Stichting Rembrandt op het Bildt heeft aangegeven dat ze content gaan ontwikkelen, maar ze hebben (nog) geen budget gereserveerd om specifieke content voor de zuilen te maken. Voor de vijf dorpen geldt dat de invulling afhankelijk is van vrijwilligers.

5. Kosten en rendement: middel/laag

Er moet geïnvesteerd worden in een nieuw CMS. Ook zullen mensen een training moeten krijgen om dit CMS te bedienen. De zuilen krijgen op deze wijze wel een nieuwe invulling en wanneer het CMS succesvol blijkt, dan worden de zuilen ingezet op plekken waar hier behoefte aan is en met content die zorgt voor beleving van verhalen.

Scenario C: Invulling zuilen met software Prestop

In 2017 zijn de zuilen geleverd door leverancier Prestop. Naast hardware (de zuilen) leveren zij ook software voor zuilen, ook voor toeristisch/recreatieve invullingen. We hebben hierover met hen gebeld³. Ze hebben voorbeeldcases laten zien (via hun website) en we hebben het gehad over de kosten. Prestop werkt met een abonnementsvorm. Het voordeel hiervan is dat er geen nieuw CMS ontwikkeld hoeft te worden.

Beoordeling:

1. Kansen toerisme en recreatie gemeente Waadhoeke: hoog

De voorbeeldcases die op hun website staan, zijn bedoeld voor toeristen/recreanten. Met het scherm kunnen zij op locatie interactief verhalen beleven. Met behulp van video's, foto's en andere soorten content. Ter

---

³ Anne Aelberts van Prestop

promotie van de locatie kan men communiceren dat op deze locatie/attractie/bezienswaardigheid ook een interactief element is toegevoegd. Een voorbeeld van een case: <https://www.omnitapps.nl/cases/vincentre-ontdek-vincent-van-gogh/>

De interactieve content is geschikt voor jong en oud. Er zijn 24 apps beschikbaar waarmee de zuil kan worden gevuld, bijvoorbeeld: Battle quiz, video afspelen, memo game, airhockey, timeline, swipe marker en Puzzle game⁴.

Reactie ICIT:

Na het gesprek met Prestop hebben we deze optie voorgelegd aan ICIT. Zij gaven aan dat zij de software destijds ook hebben overwogen voor de zuilen in Franekeradeel. Het oordeel destijds was dat de software minder geschikt was om zuilen met elkaar te verbinden en om gezamenlijk ingevoerde nieuwsberichten en evenementen te tonen.

2. Ondersteunen lokale initiatiefnemers: hoog

Met deze optie krijgt de initiatiefnemer een hoogwaardig en uniek communicatiemiddel dat zelf naar vrijheid ingericht kan worden. De invulling kan de initiatiefnemer ook zelf verzorgen. Hier is wel kennis van Photoshop en Indesign (opmaakprogramma's) voor nodig.

3. Sentiment bewoners dorpen huidige zuilen: laag

Wanneer gekozen wordt voor deze optie, is het uitgangspunt dat de zuil op plekken wordt geplaatst waar veel aanloop is van toeristen en recreanten. De kracht van het middel zou ook verloren gaan wanneer het verhaal (dat verteld wordt m.b.v. de zuil) verder niet 'beleefd' kan worden in de omgeving, met activiteiten of bezienswaardigheden.

Gemeente Waadhoeke zal (eventueel samen met adviseurs) moeten bepalen welke locaties geschikt zijn voor een zuil met deze invulling. Het is goed mogelijk, misschien wel waarschijnlijk, dat dit niet de dorpen betreffen waar de zuil nu is geplaatst.

---

⁴ Bron: <https://www.omnitapps.nl/producten/omnitapps4-composer/>

4. Borging beheer en onderhoud: middel/hoog

De kracht van dit scenario zit in de personalisering. Alles is erop gericht om bezoekers het lokale verhaal te laten beleven. Hierbij is het logisch dat de content wordt opgemaakt in de huisstijl van het verhaal. Omdat de zuilen gericht zijn op het lokale verhaal is er in mindere mate sprake van verbinding tussen de zuilen.

Actualiteit

De content is bedoeld om verhalen te vertellen. Niet (of minder) om toeristische informatie (zoals nieuws en evenementen) over te brengen. De noodzaak van actualiteit is bij deze optie minder aanwezig. Wanneer er goede content is geplaatst, is het niet nodig om dit elk jaar te herzien, maar het zou wel waarde toevoegen wanneer het jaarlijks vernieuwd wordt. Vooral voor de inwoners die de bezienswaardigheden ook bezoeken.

Koppeling websites

De invulling van de zuil bij dit scenario gaat om het verhaal. De koppeling met de websites is minder/niet noodzakelijk. Natuurlijk wil je mensen verwijzen naar toeristische informatie, bijvoorbeeld wanneer er lokaal arrangementen zijn rondom het betreffende thema/verhaal. Maar dit zou ook gedaan kunnen worden met een qr-code op een fysiek bord nabij de zuil.

5. Kosten en rendement: middel/hoog

Jaarlijks betaal je als afnemer een vast bedrag voor de software, dit bedrag is voor onderhoud en support. In jaar 1 betaal je voor de Composer, een programma waarmee je de invulling van de zuil maakt. De ontwikkeling van de invulling hangt af van de wensen van de afnemer. Stel, je wilt in jaar 3 andere content, dan dien je weer gebruik te maken van de composer.

Het voordeel van deze optie is dat je gebruik maakt van bestaande software, die standaard beschikt over vele toepassingsmogelijkheden (24 applicaties inbegrepen). Hierdoor is een investering in een eigen CMS niet nodig. Ook is de zuil met deze opzet niet bedoeld als browser voor oudezee.nl en visitfryslan.nl. Investeren in dergelijke koppelingen zijn hierbij niet nodig. En je bent niet afhankelijk van de beschikbare data van deze platforms.

5. Advies

Op basis van de gesprekken die we hebben gevoerd en bureauonderzoek dat we hebben gedaan komen we tot het volgende advies:

Scenario: verplaatsen

We kiezen niet voor het scenario verkoop of behoud. Verkoop zou een enorme desinvestering opleveren, qua tijd, moeite, imago en investering van het project. Behoud met de huidige invulling en op de huidige locaties heeft ook geen zin. De dorpsbelangen hebben hier geen belang bij en de bezoeker (doelgroep van dit plan) ook niet. Wij adviseren om de zuilen te verplaatsen.

Bestemming: bij bezienswaardigheid

We adviseren om de zuilen in te zetten op locaties die voldoen aan de volgende criteria:

- Er is sprake van een bezienswaardigheid, een plek die lokaal en/of regionaal wordt gepromoot
- Er is een werkgroep die tijd en budget heeft gereserveerd om een (lokaal) verhaal over te brengen op bezoekers

Zowel de werkgroepen Frjentsjer Keatsstêd 2018 en stichting Rembrandt op het Bildt voldoen aan deze criteria. Andere geschikte plekken/onderwerpen zijn: Academiestad Franeker, Yeb Hettinga Musuem te Firdgum en locaties uit het plan Op Paad lâns it Waad.

Binnen of buiten

De zuil wordt in dit geval ingezet op de locatie, om hier het verhaal over te brengen. Wanneer het een locatie is waar mensen naar binnen kunnen gaan, zou de zuil ook prima binnen kunnen staan. Hierdoor zou de zuil ook minder kwetsbaar zijn voor vandalisme en is het waarschijnlijk eenvoudiger om aan te sluiten. De zuil kan binnen aangesloten worden op netstroom.

Andere bestemmingen

In overleg met de beleidsmedewerker recreatie en toerisme van gemeente Waadhoeke, merk Fryslân, Uytland recreatie ondernemers en de Greidhoeke kunnen de resterende bestemmingen bepaald worden.

Invulling: interactieve content over het lokale verhaal

We adviseren interactieve content als vulling voor de zuilen. Dus content waarmee bezoekers iets actief mee kunnen doen en ontdekken. Een goed voorbeeld is de case van Vincent van Gogh (Prestop), die is vergelijkbaar met het project Rembrandt op het Bildt. Bij de case van Vincent van Gogh zijn ook spelletjes in verwerkt (geschikt voor jeugdige bezoekers), bovendien kan de zuil gebruikt worden als presentatiemiddel voor groepen.

Vermarkting

Deze invulling is ook geschikt voor de vermarkting van de bezienswaardigheden. Zo kan er in de informatievoorziening vermeld worden dat ‘bij deze bezienswaardigheid een interactief element is, ook geschikt voor kinderen’, of iets vergelijkbaars.

In onze ogen is het niet noodzakelijk om algemene toeristische informatie te delen. Men kan deze informatie opzoeken met behulp van de eigen mobiele telefoon, al dan niet in combinatie met een qr-code. Dit maakt het onderhoud van de zuil ook minder afhankelijk van de vulling van content door derden. Wanneer er bijvoorbeeld een evenementenkalender op staat, zullen er afspraken gemaakt worden over het bijhouden hiervan.

Eigen CMS of bestaande software

We adviseren om de zuilen (in eerste instantie) niet in te richten voor nieuwsberichten en evenementen. In het gesprek met ICIT werd duidelijk dat in het in dat geval interessant is om nogmaals naar de software van Prestop te kijken. De investering in bestaande software is laagdrempeliger, dit laat het kostenoverzicht ook zien. Wel zal gekeken moeten worden naar de kwaliteit van de content. Prestop biedt ook mogelijkheden om de invulling te verzorgen, hierbij zou een lokaal/regionaal communicatiebureau kunnen ondersteunen.

ICIT kan zorgen voor een CMS waarmee elke werkgroep haar eigen inlog krijgt. Hiermee kan de werkgroep zelf content toevoegen, zoals foto's, video's en teksten. Ook heeft ICIT ideeën gegeven over aanvullende opties: zoals het delen van de selfie met behulp van de zuilen of de integratie van spelletjes.

24 apps

Waarom we Prestop adviseren is omdat hun software standaard beschikt over 24 apps die ingevuld kunnen worden op basis van het gekozen thema (bijvoorbeeld Rembrandt op het Bildt). Enkele voorbeelden van apps zijn: Battle quiz, video afspelen, memo game, airhockey, timeline, swipe marker en Puzzle game⁵.

Maatwerk door eigen CMS

ICIT heeft aangegeven maatwerk te kunnen leveren met een eigen CMS. Dit betekent misschien meer vrijheid in de mogelijkheden, maar we verwachten dat er ook meer voorbereidingstijd nodig is (overleg welke mogelijkheden, offertetrajecten, eisen ophalen bij werkgroepen). Bovendien zijn de ontwikkelingskosten van een eigen CMS hoger.

Tijd en budget initiatiefnemers

De verhalen die interactief verteld worden zullen geschreven/aangeleverd moeten worden door de werkgroepen. Zij moeten zich hier vooraf aan committeren.

Inzet content voor verschillende doeleinden

De interactieve content waarmee de zuilen gevuld worden, zal onder andere bestaan uit video's en opgemaakte platen. Dit materiaal kan men natuurlijk ook inzetten op toeristische websites of social media. De investering in content kan dus breder worden ingezet.

Eigendom

We stellen voor dat het eigendom van de zuilen blijft bij gemeente Waadhoeke. Hiervoor hebben we de volgende argumenten:

- Waarschijnlijk zullen de zuilen ook op de nieuwe bestemming op gemeentelijke grond worden geplaatst
- Gemeente Waadhoeke heeft zo meer invloed op de invulling en de uniformiteit van de zuilen.
- Voor werkgroepen is onderhoud waarschijnlijk lastig te organiseren en te betalen. Wanneer de zuilen in eigendom van de gemeente blijven, kan de gemeente hierbij zelf een rol spelen (afdeling BOR) en kan zij gezamenlijk onderhoud en support coördineren, al dan niet in samenwerking met een communicatiebureau.

---

⁵ Bron: <https://www.omnitapps.nl/producten/omnitapps4-composer/>

Kosten

In bijlage B. Kostenoverzicht hebben we een overzicht gemaakt van vier scenario's. Dit heeft te maken met ons advies qua invulling. We adviseren om de zuilen in te zetten om verhalen over te brengen, met beleving als doel. Hierbij moet er een aanpassing gedaan worden in het softwaresysteem; door te kiezen voor een op maat gemaakt CMS van ICIT (met of zonder koppeling Merk Fryslân) of de software van Prestop. Het laatste scenario is om de zuilen te verkopen.

- Verplaatsen met eigen CMS door ICIT, inclusief koppeling Merk Fryslân
- Verplaatsen met eigen CMS door ICIT, zonder koppeling Merk Fryslân
- Verplaatsen met software Prestop (voorkeur)
- Verkoop

Herstellen huidige locaties

Gemeente Waadhoeke kan zelf bestaande locaties herstellen wanneer de zuilen worden verwijderd. Het verwijderen van de stroomkabel kan niet door gemeente Waadhoeke uitgevoerd worden, maar misschien is dit ook niet nodig wanneer de oplaadpunten blijven bestaan.

Zuilen koppelen

In ons advies is het niet nodig om de zuilen niet met elkaar te koppelen; het gaat om de beleving van het verhaal van de bezienswaardigheid. Wel is het zo dat elke werkgroep die de zuil gaat vullen, gebruik zal maken van hetzelfde systeem (Prestop) en dat bezoekers de zuil zullen herkennen wanneer ze eerder een bezienswaardigheid in de regio hebben bezocht. Met de interactieve content van de zuilen kunnen wel koppelingen worden gemaakt. Door bijvoorbeeld eenzelfde interactieve quiz op meerdere locaties toe te passen, maar per locatie verschillend qua thema.

Advies omtrent bankjes

Het besluit over de bankjes was geen onderdeel van onze opdracht, maar we kunnen ons voorstellen dat de bankjes in overleg met de dorpsbelangen op de locatie blijven staan of verplaatst worden naar elders in/nabij het dorp.

Oplaadpunten

Zes van de zeven zuilen beschikken over een oplaadpunt voor elektrische fietsen. Wanneer (in overleg met de dorpsbelangen) besloten wordt om de bankjes wel op de locaties te laten staan, kan in de plaats van de zuil misschien aan fysiek bord worden geplaatst. Dit bord geeft aan waarom dit bankje er staat, dat men hun fiets hier op kan laden en met behulp van een qr-code op het bord kan men iets te weten komen over de omgeving of andere toeristische informatie tot zich nemen.